

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„Школски Лист“ излази једанпут у месецу. Предплата је за целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дониси и предлата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 8. У Сомбору, 10. Августа 1887. Год. XIX.

Др. ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ,

СРПСКИ НАРОДНИ ГЛАВНИ ШКОЛСКИ РЕФЕРЕНТ,
ВРХОВНИ НАДЗОРНИК СВИЈУ ПРАВОСЛАВНИХ ВЕРОИСПОВЕДНИХ
СРПСКИХ НАРОДНИХ ШКОЛА У МИТРОПОЛИЈИ КАРЛОВАЧКОЈ,
ПРЕДСЕДНИК „МАТИЦЕ СРПСКЕ“ И НАРОДНИ КЊИЖЕВНИК СРПСКИ
И Т Д.

РОЂЕН 25. МАЈА 1821. У СЛАНКАМЕНУ,
ПРЕСТАВИО СЕ ПОЋУ ИЗМЕЂУ 10. И 11. ЈУЛИЈА 1887. ГОД.
У ГОРЊЕМУ КАРЛОВЦУ.

I.
Муњевна жица из Горњег Карловца на све стране Србства разнесе, па и овамо у Сомбор управи старославне српске учитељске школе непосредно донесе 11. Јулија околу 8½ часова тужни глас, да је поћу између 10. и 11. Јулија капљом ударен напрасном смрћу преминуо у Горњем Карловцу највећи педагог наш, отац нове школе српске, неуморни народни књижевник, **Др. Ђорђе Натопевић.**

Здрав читав опростио се он с нама на Ивањдан, свршивши у очи тог дана после седмодневнога труда испите о учитељској оспособности у Сомборској српској учитељској школи, и отишао је зором тога дана у Нови Сад, за избећи по скромности својој лично присуство при светковини седамдесетпетогодишњице

србске учитељске школе сомборске и тридесетогодишњој прослави препорођаја србских народних школа, које је он сам 1857. женијалним својим умом, безграничном својом жарком љубави и неуморном ревношћу својом произвео.

Од тога времена прегледао је он неколико школа у Срему и испите држао у србској вероисповедној школи Осечкој, а 7. и 8. Јулија по највећој врућини путујући жељезницом стигао је последњега вечера после 25 часова трудног путовања у Г. Карловац, где је следећа два дана, по обичају свом од раног јутра до мрклог мрака, — са изузетком полудневног одмора, — безпрестанка, строге испите из педагогијских и реалних наука на ондашњој србској учитељској школи држао.

Уморен од дуготрајног пута по ужасном јужном, скоро рећи африканском жару и од дводневног труда при испитима подлегне његова челична нарав природном закону и он се у гостионици, на стану свом, ноћу између 10. и 11. Јунија сасвим изненада, капљом — као што веле — у мозак ударен, мирно и без болести пресели у вечни живот, где је већ приуговорљена светла награда за неизмерне труде и подвиге, које је он подносио за 35 година човекољубног и Богоугодног учитељског и просветитељског рада свог.

Нечајана и изненадна смрт његова је голем губитак не само за ожалошћену породицу његову, него је она исто тако голем и још већи, чини ми се, неизмерни и ненакнадими губитак за србску народну школу, којој је он био обновитељ и препородитељ; за србско народно учитељство, коме је он био амо од 30 година и отац и мајка и најбољи наставник и победоносни вођа и најискренији пријатељ и мудри саветник и најдостојнији старешина; за србску књижевност, на којој је он неуморно делао од своје ране младости, и коју је он народном учинио и популарисао; за васколики народ србски, за који је он живио и неуморно делао, и кога је он речма, наставом и књигом осветити, просветити, усрећити и унапредити старао се и дању и ноћу, не дајући себи одмора и не умарајући се од тешкога напора од ране своје младости, па до самог суђенога часа самртнога.

Отворите бројеве 16. 17. и 18. Школскога Листа од године 1867., па ћете наћи тамо верно и савестно описано, у каквом је стању пре тридесет година **Др. Ђорђе Натошевић** нашао школе србске, и како их је он својим трудом и неуморним радом, својим обилатим педагогијским знањем и дидаттичком веш-

тином, а особито својом жарком љубави и одушељењем, за кратко време, од три четири године, као неком чаробном палицом, преобразив и из највеће запуштености у цветуће стање поставио, те су се оне већ у то доба могле мерити са најбољим школама просвећених и најнапреднијих народа европских.

Др. Ђорђе Натопшевић је још 1858 године из темеља преустројио србску учитељску школу сомборску, и дотле није миновао, док је није у добар ред довео и о бољем снабдењу њених учитеља постарао се.

Др. Ђорђе Натопшевић је 1858 године уз припомоћ неколико пријатеља покренуо „Школски Лист“ и у њему особито за првих једанајест година, а и касније најкрасније поуке и упутства давао учитељству и свештенству, обштинама и поглаварима обштинским.

Др. Ђорђе Натопшевић је писао кратка и обширна упутства за учитеље, која су у нас до данас најпрактичнија; јер се у њима прецизно казује, шта треба да учитељ ради и како треба да ради у школи народној, да му настава васпитна буде и добрим плодом уроди.

Др. Ђорђе Натопшевић је 1857. године у Темишвару, Вршцу, Кикинди, Сомбору и Новоме Саду на првим и најважнијим зборовима учитељским држао духовита предавања о настави и васпитању, о држању школе и о запту школском. Под његовим надзором и по његовим упутствима држан је у србској учитељској школи Сомборској шестнедељни течај од Видова дне до Преображења 1858. и држави су четири-недељни течајеви учитељски године 1859. и 1860. у Сомбору, а у исто време држали су под његовим надзором и по његовим упутствима учитељима предавања о новом методу: покојни Севастијан Илијић архимандрит хоповски у Ср. Карловцима и прота Мејић у Пакрацу, и обдржавани су тада свуда под његовим личним председништвом испити учитеља у новом методу.

Сљедећих година држао је Натопшевић учитељске зборове ове врсте у Будиму и у Мухачу, и за првих година својега надзорничког рада прегледао је он више пута не само све школе србске у негдашњој дичној Војводини, него и све србске школе у Славонији, а доцније и оне у Будимској дијецези; свуда неуморно учећи учитеље и поправљајући стање школа и наставе.

Свуда и свагда био је он и показивао се као најбољи пријатељ школе и учитеља; трудио се да оствари савез између

цркве и школе, између свештенства и учитељства и да усели у народ и у његове старешине љубав к цркви и школи, вери и народности, вредноћи и марљивости, мудрој штедњи и паметној радњи.

Осим књига и чланака што је Натошевић писао за учитеље, родитеље и народ, осим живе речи, којом је он праву мудрост непрестано расипао по народу као безцен бисер и најдрагоценије камење, умео је он чудотворно одушевљавати обштинаре и поглаваре на подизање и унапређење школа; на зидање нових школских здања и лепших учитељских станова, на побољшање учитељских плата, на набављање учила за све наставне предмете, целисходнијих скамија и осталог намештаја школског и на подизање школских воћњака и вртова.

Уводењем рационалног метода за наставу у читању и писању, у рачуну и у основима реалних знањима; уводењем религиозне наставе на основу библијских повести и разумевања црквено славенског читања и појања и разумним учењем молитава и катихиза — постарао се неумрли Натошевић боље него и — ко други око религиозно моралног васпитања млађаног нараштаја србског, и тиме је показао највећу љубав к светој цркви нашој.

Народне одабране песме давао је он да се у школи уче на памет и да се рецитују, те тиме је учинио, да се деца србска из ране младости науче љубити свој милозвучни језик и своју србску књигу, да се упознају са прошлошћу и особинама народа свог и са песничким узор умотворинама духа србског, а кроз све то силно је породило, да се за рана побуђује у срдцу и у души младога Србства љубав к роду и језику, да оживи у народу србском народни понос без којег нема обстанка и напретка, ни највећима, а некмоли малим народима. То је његова велика заслуга, коју је он себи мирно извојевао, и која далеко надмашује заслуге свију других мужева, који су се до сада у нас трудили око буђења свести народне и народног поноса.

Слободно се рећи може, да је неумрли Ђорђе Натошевић, као врач душа и тјелеса, из многогодишњег застоја и мртвила подигао нашу србску народну школу и улио у њу нов живот; живот плодотног разумног православља и благодравности; живот свестног родољубља србског и живот просвете и свестраног напретка. А да би овај тројни живот растао и делатно напредовао у постављеном правцу, подигао је велики наш Натошевић уз припомоћ својих скромних сатрудника за ових послед-

них тридесет година много стотина учитеља и учитељица, нау-
чио их је и оспособио, упутио и послао, да уче и васпитавају
младеж по свима крајевима, где се србска реч говори. Он је тво-
рац нове школе србске. Он је творац свестног и за благо народа
свог одушевљеног новог србско народног учитељства!

Тако је и толико је урадио неумрли наш Натошевић за
школу србску, за учитељство србско, за васпитање и образовање
младога нараштаја србског!

Он је био нама и Амос Коменски и Песталоције и Гразер
и Келнер и Кер и Дистервег наш. У њему једном усредере-
ђене су биле све врлине најизвртнијих педагога. Он је као
трудољубива пчела србска од ране младости па до изненадне
смрти своје дању — ноћу трудећи се прелетао по књижевном
пољу напреднијих народа и сабирао тамо медене сокове наука,
које је у србском духу прерађене, речма и књигом обилато
разсинао по народу србском.

ДР. ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ.

И опет удар тежак
Сред тол'ких веће јада,
И опет пуче струна
Једног нам лепог нада.
Тек Србин јадап дахн'о
Од тешких старих рана,
А где већ нова зија
Сред срца разтрзана.
Са кула храма наших
Циком се носе звуци,
Ка' неке старе клетве
Ил' боли и јауци.
А на те тужне звуке
Тресу се српске груди,
Јер баш сад неста дива,
Кад су ретки и — људи!
Ај, судбо кобна, клета,
Недруго прва наша,
Зар нас не мога минут'
Бар ова горка чаша!?

Врх младе српске школе
Застава с' црна вије,
Са школом цео народ
Суморно сузе лије.
Он би да школу теши,
Она би тужна њега,
Ал' свака реч им ова
Потоком суза бега.
А поток овај тече
Тамо где хумка с' вије
Над прним, ледним гробом
Српског Песталоције.
Па роси гроб нам драги,
Па кваси земљу свету,
А тужним шумом својим
Проклиње судбу клету,
Која нас тол'ко гони
И шибачем студи,
Која гроб црни прави
Од јадних српских груди . . .

Народ за вођом плаче,
Школа за оцем јада,
Ај, тужно и жалостно је
Сироче она сада.

Обојим њима он је
Био понос и дика,
Каквој за дуго неће
Наћи се заменика . . .

*

Из реда малих људи
Изгуби с' Ђорђе-див,
Ал' док је српских груди —
Он ће да буде жнв!

Јулија 1887.

Љубомир Лотих.

ОСНОВА БЕСЕДЕ

УПРАВИТЕЉА СРБСКЕ УЧИТЕЉСКЕ ШКОЛЕ СОМБОРСКЕ
ПРИЛИКОМ 75. ГОДИШЊЕ ПР СЛ ВЕ ОБСТАНКА ИСТЕ ШКОЛЕ
НА ИВАЊ ДАН 1887. У СОМБОРУ ГОВОРЕНЕ.

(Свршетак.)

После смрти Василија Ковачића протопресвитера 8. Септембра 1857. предана буде привремена управа ове учитељске школе катихети Урошу Стојшићу, а наскоро затим у почетку 1857/8 школ. године поверено је предавање педагогије, дидактике и методике уз остале предмете млађем професору Н. Ђ. Вукићевићу, који је већ и прошле године на часовима србскога језика држао ванредна предавања о новом методу за наставу у писању и читању и држао после школе у приправничком заводу прве покушаје у тој настави са неколицином ученика првог разреда Сомборске србске школе, а пред питомцима ове учитељске школе и за њихову потребу. Године 1858. почеше приправници редовно полазити основне разреде србских народних школа Сомборских и у њима држати покушаје у обучавању мале деце под надзором и по упутствима својега професора методике. Те исте године предана је по наредби ц. кр. највише школске власти у Темишвару управа свију србских народних школа Сомборских професору методике у овој учитељској школи и тиме су ступиле србске народне школе сомборске као приправничке вештбаонице у најтежију везу са овом учитељском школом.

На свршетку 1858. школске године од 19. Јунија до 1. Августа 1858. држан је у Сомбору први практички шестнедељни учитељски течај, на коме је више од 150 учитеља из разних крајева србских, а по највише из бившег војводства србског присуствовало. Најстарији између њих био је Сава Кнежевић учитељ у Ђиру (у темишварској жупанији), који је био слушао норму још 1809. године код Григорија Обрадовића директора окружног у Тамишграду.

Било је на том течају до 20. оних учитеља, који пре 1830. свршише учитељску школу ову, а остали су сви били из онога кола, које је од 1830—1858. учитељску школу ову свршило. На овом шестнедељном течају сви су учитељи најуредније слушали предавања о новом методу и

о државну школу, која је по писменим документима г. главнот школског референта држао професор методике у великој дворани подгаварственог општинског дома ст. кр. града Сомбора, на оном месту, где се у почетку прошастиот стољећа дивизу бјели дворци Кнез Јанка Грофа Бранковића обрапелетана Сомборске милиције и повећалета шанца Сомборског, који беше синовац последијелета Деспота Србског Ђурђа Бранковића. Предавана су држана сваки дан од 7 до 10 часова пре и од $4\frac{1}{2}$ —7 $\frac{1}{2}$ после подне, а пре свакога предавала се са висина грајске велике дворане сложено од-појана првена која химна в. пр. "Предавана," "Царю Небесный" или "Триплатимъ вопрошенимъ" и т. д. Свако ју тро пре предавана присут-ствоваху сви учитељи у Св. Ђурђевској први на јутрењу и св. Литур-гији, а свако после подне пре предавана ишли су они на вечерње. И бив-гослов Божији очевидно је почињао на трпуду честитих учитеља, јер од-мах стеделих затим година оназати се могао напредак у свима струкама настава, као и у целом државу школе и у васпитају и образовању младежи србске. Старије две године понављани су четирнаестнични учите-ски тегајви у овом заводу, на којима присуствоваху они учитељи, који то пре године, ма из којег узрока, учинити не могоше.

У тегају 1861. и 1862. године по настојавању Пресветлог г. кр. са-ветника Дра Т. Мандића и по равностном заузимању великагучеженог школ-ског саветника г. Дра Ђурђа Натошевића установа илементити велики ки-нински индустријски србски закладу од 12,000 форината на побољшање про-фесорске плате у овом заводу. На ту вступу цел, а под условом, да заводу овај и на даље у Сомбору остане, определи православна србска првена општина Сомборска годишња прилог од 315 фор. Око тог времена за-вешта покојни Кузман Рацковић адовокал у В. Кикинди овом заводу 1000 форинти; политична општина великокининска обвезе се овој школи при-клати сваке године 50 фор., а најејска по 16 фор. 40 вв.

Године 1862. Октобра 22. предустројена је ова учитељска школа према захтевима сувремене педагогије и околностима оног времена. У прва је заводу поверена окружном протопресвитеру Сомборском Геор-гију Бранковићу садашњем преосвештеном Епископу Темшварском. За-духовне предмете и наставају у србском и славенском језику наименован је професором покојни Димитрије Поповић народо Сомборски један од нај-квертнијих зналаца првенот појана нашег. Учитељска школа Сомборска у ово зглатно своје доба етегла је већ била себи поверене и заслужено уважене код свију правих родољуба, и из свију крајева Србства на чак и из Србије, Војне, Црне Горе, Старе Србије и из Албаније долазили су младићи у Сомбор, да се у овој школи за учитељско звање спремају.

Честита општина Сомборска, желећи, да овај завод у срејини њеној за свадла остане, на старом темелу учитељске школе подигла је ово зглате, у које се учитељска школа наша 6. Октобра 1863. усељила, и које је зглате ондашњим потребама заводу подпуно одговарао.

Некадашњи први професор педагогије и многогодишњи катихета овалог завода Епископ Бачки Платон Аланацковић, уверивши се о напредку овог правника са завештањем; које сада већ преко 20,000 форинти главнице

износи, и из које сада 16 сиромашних а добрих питомаца овога завода месечно стипендије уживају.

На дан Св. Саве просветитеља Србског године 1867. прослављена је скромном свечаношћу црквеном и школском педесетогодишњица учитељске ове школе управо педесетогодишњица преселења њеног у Сомбор, којом је приликом професор педагогијских наука на овом месту у подужој беседи разложио потанко црте из прошлости ове школе.

Исте године је 1. Фебруара Епископ Платон Атанацковић знаменито умножио Платонеумску закладу са потраживањима својима, која је из протопресвитерата Сомборског, Ново-Садског и Сегединског од обштина и свештенства у име конвенције и сидокије примати имао, и која је потраживања на скоро затим ревносно прота Сомборски Бранковић, од места до места путујући, скупио и обезбедио, те тако главницу Платонеумске закладе на садашње стање узвисио постарао се.

На жалост није се дало основатељу Платонеума доживити разширење и процветање своје задушбине. Он је на Цвети 1867. земаљски живот са вечним променуо, оставивши после себе „Платонеум“ тај живи споменик добротинства свог у овој учитељској школи и у Србству. *Нека је Слава и Вечна Успомена неумрлом Основатељу Платонеума Владици Платону!!* И дај Боже, да се на овог славног Мецената угледају и други имућни синови народа србског, те да оснивају подпоре за приправнике и приправнице, што се у овом заводу спремају за звање најтеже и најпlemenитије, за звање учитеља и учитељица млађаног нараштаја србског!!

У почетку школске 1867. године заведена је трећа катедра за помоћног наставника рачуна, геометрије, мађарског и немачког језика, физике и економије, на коју је пристављен био Александар Костић дипломирани мерник и професор реалке сомборске, који је неколико година у овом заводу ревносно послужао.

Међу ученицима 186^s/₉. г. особито се отликовао Вук (Војислав) Бакић из Перне у Хрватској, који је овај завод као свршени и испитани ученик горњокарловачке више реалке ступио и по том као народни питамац на свеучилишту у Липисци педагогијске науке и филозофију слушао и од туда се као доктор филозофије вратио, те сада ревносно дела, као професор педагогије у првој учитељској школи Краљевине Србије.

Србски Народни Сабор од године 1871. узео је у смислу земаљског закона у своје руке вероисповедне србске народне школе, и ову учитељску школу ставио је под непосредну власт вис. срб. народног црквеношколског Савета у Карловцима. У смислу закључка Саборског и превишње уредбе за србске народне школе од године 1872. течај је у овој учитељској школи на три године распрострањен и она је добила најновије своје устројство, сходно захтевима сувремене педагогије и просветним потребама и одношајима данашњег напредног времена.

Том приликом заведене су у овој учитељској школи четири редовне професорске катедре и нуждна помоћничка учитељска места, као и место учитељице ручнога рада и кућарства. Ради пристојног издржавања ове школе одређена је нуждна свота из србско народног клирикалног фонда и установљене су стипендије из истог фонда за добре учелике ове школе,

а набављена је прекрасна физикална сбирка, на коју је из народних фондова 1200 форинти издано.

За преустројство ове учитељске школе и за садашње устројство србских вероисповедних школа у земљама круне Угарске захвалити се има свестним и родољубивим представницима народа србског на сабору од 1871. године, а у првој линији опет високоблагородном господину Дру Ђорђу Натошевићу, србско народном главном школском референту, том осведоченом и највећем пријатељу просвете народне и неуморном раднику на пољу књижевности школске, педагогијске и народне — и благородном господину Стевану В. Поповићу, садашњем срб. народном епархијском школском референту, који је са младачком снагом на помепутом сабору делајући, много допринео садашњем устројству србскога школства и који нам је основао дечију књижевност србску. Нека је с тога хвала и признање овим вртним мужевима са овог места јавно изречена. Живили и дуго делали око унапређења школе и књиге србске и просвете народне!!!

Како су још 1867. године и Србкиње почеле приватно учити науке у овој учитељској школи, и како се на њиховом првом испиту осведочило, да ће оне моћи у наукама напредовати; то је и вис. срб. народни Сабор од године 1871. одобрио и дозволио, да и женске могу науке у овој учитељској школи слушати и уз то и поуку у кућарству и у ручноме раду женском овде добијати, па и у хармонијском појању и свирци на гласовиру вештати се. Од тога времена уз мушке учитељске приправнике и женске се у овом заводу јавно и са добрим успехом уче, и оспособљавају за учитељице србске у свима крајевима, где се србска реч говори.

По образцу ове учитељске школе заведене су за тим учитељске школе србске најпре у Пакрацу, затим и у Горњем Карловцу, од којих последња и данас Србству у оним крајевима велике услуге чини, спремајући ваљане учитеље и учитељице за наше народне школе у Троједној краљевини, у Босни и Херцеговини. Такође су основане веома користне србске висше девојачке школе у Новом Саду, Панчеву и у Сомбору, у којима се младе Србкињице у духу православне вере и миле народности наше васпитавају и обучавају.

И премда су немиле околности — које су без србске кривице наскоро затим настале, — скоро све наше школе у бившој Војеној Крајини, у Срему, Славонији и у Хрватској, — на жалост, у комуналне школе преобратиле и испод управе наших аутономних црквено-школских власти одузеле; и премда се чини, као да је на много места међу Србима самим, па и међу неким учитељима љубав к вероисповедним православним србским народним школама охладнила: ипак држим, да су ове неподобштине само привремене, и да ће здрава и чиста свест србска победу одржати над свима тим препонама, те да ће се опет повратити у све слојеве народа нашег, а особито међу учитеље наше народне, љубав к вероисповедној србској народној школи, том најважнијем фактору васпитања и образовања народа нашег у духу православне вере и миле наше србске народности.

У том духу и на таквом освећеном темељу делали су Блажене ус-помене основатељи и организатори србских народних школа прошлога и овог столећа; у том је духу преустројио србску народну школу пре тридесет година неуморни организатор школства србског и најбољи пријатељ народне школе наше Високоблагородни Господин Др. Ђорђе Натoшевић. У том духу је од постанка свога свагда делала и дела и данас ова прва србска учитељска школа, у којој се до сада 1038 учитеља и 204 учитељица србских изобразило. У том само духу жели сваки свестан Србин да дела и напредује вероисповедна школа Србска! У том сам духу и правцу од почетка службовања мога у овој школи, од ране младости моје, по могућству слабих сила мојих до данас свагда савестно делао, и сада већ у старости мојој приликом ове свечаности седамдесетпетогодишње прославе србске учитељске школе наше и приликом тридесетпетогодишњице обновљења србских народних школа, подижем слабачки глас мој са овог народној просвети посвећеног места, и препоручујем млађему нараштају србском једини савет: „У духу свете православне вере и према начелима хришћанске и човекољубне педагогије одржимо и унапређујмо србску народну школу и расиростиримо праву просвету народну, која је извор благостања и напредовања народа нашег!

Нека у том духу напредује и од сада србска народна школа! Нека у том духу дела и у напредак ова у милом отачаству нашем и у народу нашем најстарија учитељска школа са још бољим и срећнијим успехом, ширећи вековима праву хришћанску просвету по свима пределима, у којима народ србски живи!!!

Никола Ђ. Вукићевић.

СМРТ ДРА ЂОРЂА НАТОШЕВИЋА.

Горњи-Карловац 12. Јулија.

Као што сте јуче брзојавом извештени „Др. Ђорђе Натoшевић умрљо је овде ноћу између 10. и 11. Јулија капљом ударен.“ Покојник је стигао био овамо 8. Јулија у вече. На жељезничкој станици дочекали су га: Преч. г. прота Беговић, управитељ учитељске школе Радуловић, сви професори и многи приправници. Покојник је као обично све присутне љубезно поздравио и захвалио се на дочеку, па је онда одсео у гостионици баш до учитељске школе, где је обично одседао, кад је овамо на испите долазио. Сутра дан 9. Јулија рано у 7 часова започео је испите за оспособљење и држао тај цео и следећи дан. Под његовим председавањем свршени су испити из науке хришћанске, психологије и логике, педагогије и историје педагогијске, дидактике и методике, из рачуна, земљописа, историје, природних наука, економије и немачког језика. 10. Јул. ујутро купао се и пливао у Корани, пак је из купке здрав и весео вратио се и испите продужио. Тога дана у вече у друштву с професорима био је у градској башти, и за вечеру јео је два ровита јајета и нешто мало обарене кртоле. Опазило се на њему да није био добро расположен. После десет сати у вече опрости се с професорима на вратима гостионице и отиде починути. У јутро нађен је мртав у својој соби на кревету у полу леже-

ћем а полу седећем положају. Врата су собна изнутра била забрављена, а мртво тело нађено је у спаваћници, само су наногице биле на ногама и то је наногица на десној ноzi до чланка била пресавијена. Сва је прилика, да га је изненадна смрт снашла, кад је, седећи на кревету, наногице свлачити почео. Дозвани одмах градски физик констатовао је, да је напрасна смрт покојника још с вечера морала снаћи и то усљед капље у мозгу.

Као гром из ведрa неба поразила је и горко уцвјелила смрт Натошевићева све овдашње почитатеље његове. О изненадној смрти његовој управитељ учитељске школе одмах је брзојавно известио штовану породицу, Школски Савет, учитељску школу у Сомбору и најбоље пријатеље његове. Тело великог покојника одмах буде обучено, у метални самртнички ковчег смештено и уз топло саучешће професорског збора и приправничке младежи у православну српску цркву пренешено, а смрт његова великим звоном са куле црквене оглашена.

Тако лежи покојник као какав светитељ на сред цркве у отвореном ковчегу. Свежи лавор и друго лепо цвеће и запаљене воштанице окружавају његов самртни одар, а народ долази, као на Христов гроб, да се поклони и отда цјеловање незаборављеном и добром покојнику. Данас је жељезничким влаком приспео овамо из Новог Сада зет покојников госп. Паја Гостовић и учињено је расположење, да се сутра после свечаног опела мртво тело драгог нам покојника спроведе на жељезницу, од куда ће се преко Загреба брзим влаком у Нови Сад пренети.

ОПЕЛО ДРА ЂОРЂА НАТОШЕВИЋА.

Горњи Карловац, 13. Јулија.

Јутрос у 9 часова држано је у свето Николајевској цркви овдашњој над смртним остатцима покојног Дра Ђ. Натошевића тужно опело. Служио је велезаслужени старина прота Никола Беговић са пет свештеника. Певачки хор овдашње српске омладине складно је и лепо појао. У цркви је говорио слово у похвалу великог покојника г Петар Радуловић управитељ српске учитељске школе. Из цркве се кренуо спровод колодвору уз пратњу свију овдашњих школа и многога народа. На колодвору се опростио с покојником Радослав Калембер учитељ богословије у Релеву, који је дошао био овамо са много учитеља негдашњих питомаца наше учитељске школе да прославе овде тридесетогодишњицу педагошког рада Натошевићевог, па у место веселе прославе постадоше учесници тужног спровода његовог. За тим изјави г. прота Беговић у име свију овдашњих поштоватеља покојникових топло саучешће зету његовом г. Паји Гостовићу и преко њега уцвјелој породици Натошевићевој, и тело покојниково предано буде на жељезницу, где је у засебном вагону смештено ради преноса у Нови Сад.

На самртни ковчег покојников положи се овде венце: Српска црква, општина овдашња, професорски збор овдашње учитељске школе, садашњи приправници и приправнице. Особити је утисак учинио красни венац са-

купљених овде учитеља и учитељица са надписом: „Оцу српске народне школе“ Честита српска општина загребачка положила је красан венац на самртни одар покојников преко својих изасланика Николе Гавеле и Павла Јовановића.

Тело покојниково се данас после подне жељезничким влаком креће одавде и стићи ће сутра 14. Јулија на вече у Нови Сад.

Бог да прости великога Србина и права човека, најславнијег педагога српског Дра Ђорђа Натошевића!

СПРОВОД ДРА ЂОРЂА НАТОШЕВИЋА У НОВОМ САДУ.

Низ тужних светковина, приређених при тужном расстанку с дром Ђорђем Натошевићем, довршен је. Данас је 16. Јулија тело покојниково преданоматери земљи. Ова тужна светковина извршена је величанствено, достојно великог покојника. Народ, представници српске науке, књиге и школе одали су достојну пошту оном, који је целог свог мушког века мислио само како ће својом науком и спремом користити и унапредити народ.

Тело покојниково стигло је јуче у три четврт на шест у Н. Сад. Ма да није било одређено да се на свечан начин унесе у варош, ипак се на жељезничкој станици искупио толики број поштоватеља покојникових, да је спровод испао свечано-тужно.

Сандук мртвачки није отворен, него је одмах метнут на парадна кола, која су за тим пошла у варош. За њима дугачак ред каруца. Тело је донешено и намештено у саборну цркву, где је била велика множина света сакупљена и до мрака је походила.

Данас у јутру пре одређеног времена долазио је свет, да види самртни одар. Сандук је био положен на средини цркве; венци су прекрили били сандук. Било је ванредно лепих венаца. У одређено време црква је била дупком пуна света. Било је депутација из многих општина. Било је врло много учитеља са стране, који знајући, шта је Натошевић био за школу, дођоше, да га испрате до вечне куће. Колегије карловачке и новосадске гимназије биле су корпоративно потпуно заступљене. Била су изасланства из Панчева, Земуна, Митровице, Карловаца, Ирига, Сентомаша, Футога, Турије, Сарајева, Чортановца, Кера, Врбаса и т. д. Даље смо видели народног секретара И. Ђирића са особљем патријаршеске канцеларије и поджупана сремског дра Ј. Ђурића.

Опело није одржано, јер је покојник опојан у Карловцу. Само је спомен учињен. Чинодејствовали су: Високопреосвештени епископ бачки г. Василијан, г. архимандрит крушедолски Дамаскин Бранковић, прота карловачки г. Стеван Чобанић, професори богословије: г. г. Ђорђе Петровић и Василије Константиновић, овдашњи свештеници: г. г. Јован Марковић, Павле Балта, Милан Ђирић и Павле Михајловић.

После свршеног спомена ступи на среду г. Стеван В. Поповић и држао је говор, који је по садржини био врло леп и језгровит.

После њега говорио је у име „Матице Српске“ г. Миша Димитријевић, те нам је изнео јасну слику покојникову као народног књижевника.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIBR.BS

На завршетку говора тужни слушаоци примили су беседу са „слава Ђорђу Натошевићу!“

За тим је г. Аркадије Варађанин у име учитељства топлим речима опростио се од покојника. Говорник је дирнуо танку жицу осећаја, јер су слушаоци знали, ко је учитељима био пок. Ђорђе Натошевић.

На крају се г. А. Сандић у име овдашње велике гимназије опростио од покојника. Говорнички дар г. Сандића познат је нашем свету.

У цркви и на сprovеду певало је овдашње невачко друштво и карловачки богослови и гимназисте, који су у лепоме броју дошли да учествују у овој тужној светковини.

Из цркве је кренуо се сprovод преко пијаце, кроз футошки сокак на успенско гробље. Док је сprovод пролазио главном улицом, дућани су били свију својевољно затворени без разлике вере и народности.

Поред сандука су носили дуцире занатлијски одборници. А свеће су носили чланови књижевног одељења, професорске колегије, учитељства и угледни грађани.

Тако је тело велезаслужног покојника однешено до вечне му куће и сарањено у породичну гробницу.

Ако је истина, да само овај народ заслужује да има велике синове, који уме да их поштује, то је српски народ и данас доказао, да је достојан да има великих људи, јер он уме да поштује врлине, Натошевић је био пун врлина; нега можемо уврстити у наше велике људе.

Слава Ђорђу Натошевићу.

(Прештампано из „Браника.“)

Ј.

ДРУ ЂОРЂУ НАТОШЕВИЋУ

ОЦУ НОВЕ СРПСКЕ ШКОЛЕ.

Башта Гвозденијем

Ланцем опасана.

У њој — коров, трње,

Травуљина сама;

Сред корова, траве —

Некорисног биља,

Љубица је цвала,

О, да красна миља!

Коров, трње дави —

Љупки цвјетић плави

И — увену цвјетак —

Струк љубице бајне

Ал' баштов и д'ђе

В ље чврсте, тр'јне;

Коров, трње крчи

Својом вештом руком,

Борећи се разним

У Брањину.

Тешкоћама — муком,

— Ал' вејештак свог рада

Све тешкоће свлада —

Замијену коров

С' љупког цв'јећа струком!

У башти сад мире

Румене ружице,

Карамфиље, смиље,

Плаветне љубице!

Љепота је глати

Миомирно цв'јеће!

Има л' ђе Србина,

Који клинута не ће:

Хвала т' баштоване,

Хвала ти и слава

Визда, док је — Срба,

Српског — неба илава!

М Ђ. Т. Липовач, српски учитељ.

ИСПИТИ

ЗА УЧИТЕЉСКО ОСПОСОБЉЕЊЕ У ГОРЊЕМ КАРЛОВЦУ 1887.

Испити за учитељско оспособљење у Горњем Карловцу под председавањем србско народног главног школског референта Дра Ђорђа Натопшевића запотети су 9. и 10., а продужени су 18. Јулија.

Испит су полагали 9 овогодишњих свршених приправника трећег разреда, један лањски приправник а сада учитељ и 4 приправнице. Осим тога негдашњи питомац ове школе а садањи учитељ на богословији у Рељеву, који је још 1879. за учитеља по жељи својој допунио је испит из психологије, логике и из математике, будући да се у оно време, кад је он учио, прва два предмета нису учила, а математика се није у садањем обиму предавала.

На испитима је преосвештеног епископа горњокарловачког замењивао најпречастнији господин Никола Беговић прота и парох горњокарловачки.

За прва два дана испитани су сви кандидати из науке христијанске, психологије и логике, методике, педагогије и педагогијске историје, даље из земљописа, историје србске, хрватске и обште, из рачуна, антропологије, физике и хемије, економије, из немачкога језика и из гимнастике. Остало је још да се трећега дана држи испит из србског језика и из историје књижевности србске, из црквено-славјанског језика, из црквеног појања и правила. Али како је ноћу између 10. и 11. Јулија Др. Натопшевић напрасно преминуо, то се продужење испита одложи, док од високог председништва Школског Савета нестигне испитни повереник, за којег је изашиљање управа брзојавом молила.

Његово високопреосвештенство Епископ Бачки Василијан Петровић, замењујући болног патријарха србског, брзојавима од 13. и 14. Јулија одреди за испитног повереника Николу Ђ. Вукићевића управитеља учитељске школе сомборске с позивом, да одмах у Горњи Карловац отиде и испите доврши, па о њима у своје време извештај поднесе.

У четвртак 16. Јулија крене се Никола Ђ. Вукићевић на даљни пут у Горњи Карловац и стигне тамо вечерњим влаком у Петак 17. Јулија, дочекан на колодвору од г. проте Беговића, управитеља Петра Радуловића и свију професора учитељске школе.

У Суботу 18. Јулија у јутру у 8 часова продуже се испити за оспособљење у присуству изаслатог повереника испитног и члана срб. нар. Школског Савета Н. Ђ. Вукићевића и најпречастнијег г. Проте Беговића. Ученици и ученице су из србске граматике и историје књижевности, из црквено славјанског читања, разумевања и граматике, из црквеног малог осмогласног и великог појања и црквеног правила лепо одговарали и дозвољне знаке за оспособљење из тих предмета показали. Особито је у очи пало се, што приправнице у овој учитељској школи не само мало црквено појање, него и осмогласно, па у неколико и велико појање (н. пр. ирмосе) уче; које за то бива, да би могле оне у цркви певницу држати, ако не би у месту мушког учитеља било, и да би могле децу и девојке том појању такође у ванредним часоовима обучавати, што би на духовно сазидање Српкиња служити могло.

У испитној дворани изложени су били красни рукописи и цртања свију ученика ове школе, у другој школској дворани изложени су били ручни радови приправница, који су по пресуди отмених госпођа подпуно добро израђени и могу на дику служити овој нашој учитељској школи.

Пошто се тако испити сврше, држана је конференција професорска под председавањем испитног повереника и у присуству епископског изасланика, на којој је састављена разредница свију овом приликом испитаних кандидата и кандидаткиња и изведено је њихово оспособљење за учитељство. Ово је све учињено заједничким договором на основу остављених испитних бележака покојног Дра Натошевића, односно изасланог повереника и на основу оцена, које су приправници и приправнице за време свога учења заслужили по сведочби дотичних стручних професора и учитеља.

У Недељу 19. Јулија после свечане службе Божије, коју је у Св. Николајевој катедралној цркви горњо-карловачкој одслужио пречастни г. Емануил Грбић катихета, држано је „Благодареније“. Од почетка литургије до Апостола и на Благодаренију појали су умилним гласом приправници и приправнице, а од Апостола до Заамвонне молитве појао је лик младежи горњо карловачке на хору хармоничко милозвучно појање по руском напјеву, који се у карлебадској православној цркви већ од много година употребљује. На Благодаренију читао је апостол мелодичним гласом г. професор учитељске школе Ђорђе Глибоњски, а после кољенопреклонне благодарителне молитве одпојаше приправници врло лепо Амвросијеву химну: „Тебе Б. г. хвалимъ.“

После Благодаренија сакупе се кандидати и кандидаткиње у испитној дворани великокољецног здања школског, где у присуству свију професора и других отмених особа, управитељ г. Петар Радуловић прочита изредницу, а испитни повереник Никола Ђ. Вукићевић на основу прочитаних испитних оцена у име в. Школског Савета објави оспособљење испитаних кандидата за србске народне учитеље, а испитаних кандидаткиња за србске народне учитељице.

У држаној затим поучној беседи спомене испитни повереник са највећим пијететом велике заслуге најславнијег педагога србског Дра Ђорђа Натошевића, који је своју љубав ка школи смрћу запечатао и упути оспособљене младе учитеље и учитељице, да се у вршењу својих учитељских дужности и у љубави к светој вери православној и милом роду србском целог века свог угледају на отца нове школе србске великог и славног Дра Ђорђа Натошевића.

Тога и следећега дана у јутро биле су дипломе учитељске у новом за ову школу од високог Школског Савета одобреном формату и облику испуњене, подписане и раздате.

Од 11 мушких кандидата, који су овом приликом учитељски испит положили, оспособљени су за учитеље с одликом ови: Јово Бањеглав, Раде Боснић, Стево Вукић, Симо Вуксан, Миле Новаковићи Јован Трешњић — и особито најотличнији између њих г. Радослав Каленбер учитељ на Богословији у Рељеву.

Остали мушки кандидати наиме: Станко Брковић, Трифун Зец, Радослав

WWW.UNI.NS

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Кокотовић и Душан Лемајић, који су с добрим односно с довољним успехом испит положили, просто су само за учитеље оспособљени.

Између четири испитане кандидаткиње две су добиле учитељско оспособљење с отликом наиме: Анка Трбуховићева и Милка Арновљева. Остале две на име: Ружица Лемајићева и Вукосава Крестићева су такође за учитељице оспособљене.

— Ђ.

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

Нова женска школа. У Српском Сент Мартону селу у Банату, где се родила Круна мати Доситеја Обрадовића првог и најславнијег филозофа србског, отвори ће се ове јесени србска вероисповедна основна школа за женску децу. Срећно да Бог да!

Разширење школа. Честита обштина у Срб. Итебеју распространила је своју мушку школу са установљењем новог учитељског места за старије разреде мушке школе.

Катедра мађарског језика. У смислу закључка В. Школ. Савета и одобрења В. Саборског Одбора установиће се ове јесени самостална катедра мађарског језика на учитељској школи Сомборској. Стечај је на ту катедру путем јавних листова расписан. Плата је учитеља мађарског језика за сада са 800 фр. системизирана. Учитељ може бити само Србин православне вере, подпуно вичан мађарском језику и који је за предавање тога језика на грађанским школама оспособљен.

Богословско учитељска школа на Цетињу, која је негда под управом покојног Милана Костића лепо напредовала, затим у Острог премештена и напоследку неколико година затворена била, отвориће се опет ове јесени на велику радост храбрих Црногораца наших, и спрема ће опет ваљане учитеље и свештенике за Црну Гору и њену околину. Отворен је већ у „Гласу Црногорца“ стечај на два учитељска места за овај завод до 15. Августа о. г. Један ће учитељ предавати богословске, а други педагогијске предмете и обојица имају бити вешти цркеном појању. За богословску струку иште се спрема из духовне академије, а за педагогијску оспособљење на вишем педагогошкоком заводу. Плата је 800 ф. у злату

За професоре У „Гласу Црногорца“ расписан је стечај на три професорска места за цетињску гимназију. Једно је за природне науке, друго за математику, а треће за класичну филологију. Рок стечају је 15. Август. Плата за професоре 800 форинти у злату, а за сунленге 600 фор. Првенство међу оспособљенима има ће онај, који зна француски.

Завод за глухонеме у Митровици. Г. Радивој Поповић испитани срб. нар. учитељ и бивши посетилац (hospitant) на заводу за глухонеме у Бечу — добио је дозволу од вис. кр. хрватско славонске земаљске владе да може основати приватан завод за глухонеме у Митровици.

Премештање и избори. Милена Бошковићева учитељица у Купинову премештена је за учитељицу у Попинци, а Видосава Марићева учитељица у Попинцима премештена је за учитељицу у Купиново. За учитеље избрани су г. г.: Марко Рајковић у Сарајеву, С. Манојловић у Брчком, Св. Лончарић у Бањалуци и А. М. Марин у Пирошу. Ст. Коларић у Приједору.

Р А З Н О.

Оснивање закладе у спомен Дра Натошевића. Местни Школски Одбор у Новом Саду намерава основати общекористну закладу у спомен упокојеног најславнијег педагога и неуморног књижевника србског Дра Ђорђа Натошевића. Састављена је већ и основа за правила те закладе. По тим правилима бити ће три врсте чланова тог фонда: Основачи, помагачи и прилагачи. Оснивачи улажу у фонд једанпут за свагда најмање 50 фор; помагачи прилажу годишње по 5 фор, а прилагачи годишње најмање по 1 ф. Заклада је на ове цељи: а) да годишњом подпором припомаже сиромашне србске общтине у митрополији Карловачкој, да могу ове своје вероисповедне школе у смислу закона одржати; б) да годишњом подпором подпомажу удовице и сирочад србских народних учитеља, који су на вероисповедним школама делали. Закладом том управљаће врховна управа србских народних фондова, а подпоре ће раздавати србски народни црквено-школски савет.

„Седница Школског Савета“ заказана је брзојавом за $\frac{8}{20}$. Августа. Штипендије из закладе покојног Јефте Михајловића у Сомбору добили су правници: Милан Кирјаковић и Марко Гргуров. Сваки од њих примаће годишње 300 фор. подпоре.

Дарови школама и учитељима. Др. Стеван Поповић физик Сомборски за г. В. Поповића учитеља у Срб. Милетићу предплатио је Школски Лист за 1887.

НОВЕ КЊИГЕ

Уредништву „Школскога Листа“ послате су на приказ ове књиге, односно нови часописи:

„Поука о човецијем телу, животу и здрављу за прву школску и домаћу наставу написао Др. Милан Јовановић Батут. I. Тело споља. II. Тело изнутра. Обе су књиге са сликама. У Новом Саду издање књижаре Луке Јоцића и др. Ми ове обе књиге топло препоручујемо учитељству нашем и свима родитељима, као најбоље упутство за чување и негу здравља младога нараштаја.

Летопис Матице Српске. Уређује А. Хаџић. Књига 150. 1887. Свеска друга. Са ликом Ђорђа Магарашевића. У Новом Саду, српска штампарија дра Свет. Милетића. 1887.

Максим Црнојевић. Трагедија у 5 чинова с певањем. Написао др. Лаза Костић За позорицу удесио А. Хаџић. Музика од А. Максимовића. Друго поправљено издање. (Зборник позоришних дела. Свеска пета). Издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду 1887. Цена 40 н.

Пера Сегединац. Трагедија у 5 чинова из повести народа српског. Написао Лаза Костић. Друго поправљено издање. Наградила „Матица Српска“ својом највишом наградом. (Зборник позоришних дела. Свеска двадесет друга) У Новом Саду. Штампарија српске књижаре браће М. Поповића. 1887. Цена 60 нов.

„Дабробосански Источник. Лист за црквенопросветне потребе српско православног свештенства у Босни и Херцеговини.“ Број 1. овог но-

вог прквеног часописа изишао је у Јулију са одабраним садржајем. Излазиће часопис овај сваког месеца једанпут. Цена му је годишње два фолрианта. Властник је листа А. Е. Митрополитска консисторије у Сарајеву. Уредник је Никола Г. Лалић свештеник.

„Немања, илустровани лист за поуку и забаву“ почео је излазити у Бечу. Уређује га Симеон Коњевић, а издаје Константин Мандровић. Прва свезка изишла је месеца Септембра са одабраним садржајем и са лепим сликама, међу којима се отликује насловна слика Вук Ст. Караџић, даље се налазе ове слике: Турци предају Београд кнезу Михаилу 1867. Велика врата, која воде из Задра на сухо. Извршење праведне пресуде Харуна ал Рашида. Млада Рускиња из Галича. Слоновска бања. Површина месечева. Света Гора. — Лист ће излазити месечно једанпут у свезкама. Годишња цена је 4 ф. 80 нв. Предплата се шаље под атресом: Verlag des Nemanja. Wien Landstrasse Hauptstrasse. nr. 22.

УПРАЖЉЕНА УЧИТЕЉСКА МЕСТА.

— У Срб. Итебеју тражи се учитељ за старије разреде. Плата 420 фор. стан и 40 фор. награде за повторну школу. Рок 15. Август.

— Нађ Лаку (у канадској жупанији). Плата је 400 фор. 6 хв. мешовитих и 4 хв. тврдих дрва, од којих се и школа има грејати. Рок 16. Август.

— У Рудни тражи се учитељ. Плата је 400 фор. 4 ланца земље и пространа башта ван села; стан, огрев и домаћа башта; за перовођство 20 фор., а од укупа, где се позове, 50 нв Рок последњи Август. Молбенице се подnose м. школ. Одбору у рудни (Rudna, Torontálmegye.)

— У Модошу тражи се учитељ. Плата је 300 фор. 30 кибли жита, 3 хв. дрва, 3 хв. сламе, $\frac{3}{4}$ ланца баште у пољу, стан с баштом и 50 нв. од погребца, где позван буде. 10 фор. паушала и 30 фор. за прквено перовођство и рачуноводство. Молбенице се до 23. Августа имају поднети местном Школском Одбору у Модошу.

— У Србском Сент Мартону отвара се стечај за учитељицу на новоснованој србској вероисповедној школи за женску младеж. Плата је 300 фор., 2 хв. дрва, стан и башта. Молбенице до 15. Августа имају се местном школском одбору у С. Сент Мартону поднети.

— У Стари Шова тражи се учитељица. Плата је 300 фор. стан с баштом и сламе за огрев. Рок 20. Август.

— У Дески тражи се учитељ Плата је 400 фор 4 ланца ливаде и сламе колко узтреба. Молбенице се имају енарх. школ. одбору у Темишвару до 25. Августа поднети.

— У Хрњакову тражи се учитељ. Плата 180 фор. 24 кибле жита и толико кукуруза, 4 ланца ливаде, стан с баштом и дрва за огрев.

— У комуналним школама са српским наставним језиком у бившој панчевачкој пуковнији има више упражњених места за учитеље. Плате су пристојне. Иште се свуда и подпуно знање мађарског језика. Проситељи се упућују, да своје на мађарском језику добро инструирани молбенице на управни одбор жупаније торонталске час пре одираве.

— У Надаљу на комуналној српској школи тражи се учитељ, плата је 400 ф. стан, врт и 24 ф. дрварине. Молбенице на мађарском језику са- чињене имају се управном одбору жупаније Бачке поднети.

— У Бурђеву тражи се учитељица. Плата је 400 ф., 100 ф. стана- рине, 8 мет. дрва за огрев и сламе колико треба. Молбенице на мађар- ском језику састављене имају се поднети управном одбору жупаније Бачке.

— У Тројеглави (пошта Уљанак), Катинца (пошта Булавес), у Сла- вонији, у Белој (пошта Дарувар), у Лончићи (пошта Нашце), у Кусоњу (пошта Пакрац), тражи се учитељи и правос. вере појци. Плата је свуда по 350 фор. стан и огрев и врт. Рок је до 20. Августа. Молбенице управљене на земаљску владу хрватску имају се поднети котарској об- ласти у Пожеги.

ИЗЈАВА.

Поводом клевета, које су на мене у „Бачванину“ давнашњи не- пријатељи моји у последње време злобно разнели, пребацујући ми, што нисам био при погребу Дра Ђорђа Натошевића у Новом Саду, — за вуждно налазим известити пријатеље и поштоватеље моје, да сам ја, — баш онда, кад сам се спремао за пут у Нови Сад, на погреб великог по- којника нашег, — од Преосвештеног Епископа Бачког, као заменика наше највише црквено школске власти, из Ср. Карловаца брзојавно упућен, да одмах у Горњи Карловац идем и започете испате за оспособљење у та- мошњој учитељској школи као испитни повереник довршим.

Изчекујући сваки час одговор на моје брзојавно питање, нисам мо- гао у Нови Сад ићи и на погребу најбољега пријатеља и сведока мог тридесетчетири годишњег труда и рада учитељског, по жељи мојој лично присутствовати, него сам по добивеном одговору одмах 16. Јулија у Г. Карловац, као испитни повереник, одпутовао и поверено ми дело с Божи- јом помоћу свршио.

Ово за вуждно налазим јавити пријатељима и поштоватељима мо- јима, а непријатељи и подли опадачи моје части у известним листовима не заслужују да се пред њима правдам.

У Сомбору, 30. Јулија 1887.

Н. Ђ. Вукићевић,

члан срб. нар. Школског Савета и србске учитељске школе сомборске управитељ.

Јавна захвала.

Госп. А. П. Јевић накладник у Новом Саду изволео је подарити ово- оштинској срп. школи 40 комада разних поучних књига, да се исте раз- даду као награда сиромашним ал добрим ученицима, на који племенити дар изриче му се овим како у име школе, тако и у име обдарене деце најтоплија благодарност.

У Орловату, 5./17. Јула 1887.

Ђ. Накарада с. р.
школски председник

 Дужнике уљудно позивамо, да нам се час пре одуже ; јер иначе се лист не ће моћи уредно издавати.

ШКОЛСКА ОБЈАВА ЗА 1887^{г.} ГОДИНУ.

У србској учитељској школи сомборској започиње се школска 1887^{г.} година 1. септембра о. г. по старом календару.

У учитељску школу примају се :

а) За приправнике, младићи православне вере, здрави телом и душом, смерни и благе нарави, који су петнајсту годину навршили и четврти гимназијални, трећи реални или четврти разред грађанске школе с довољним успехом свршили.

б) За приправнице примају се Српкиње православне вере, које су четрнајсту живота годину навршиле и IV. разр. српске висше девојачке школе или IV. разред ниже реалке с добрим успехом свршиле, а при том су здраве и примерног моралног владања.

Једни и друге имају пријамни испит из славенског читања, молитава и из црквеног малог појања овде положити. — Ученици и ученице из школа, где се не учи србски језик, полажу још пријамни испит из србског језика, а они, који немају оцену из мађарског језика, имају показати да знају мађарски читати.

Сваки, који у овај завод ступити жели, дужан је са собом донети : крштено пасмо, лекарску сведочбу о добром здрављу и сведочанство о свршеним горенаведеним или висшим школским разредима. Они, који су пре једне или више година школу оставили, имају донети са собом сведочбу свога пароха о моралном и религиозном владању свом. Женске имају још донети писмену изјаву својих родитеља или добротвора, да ће их они за време трогодишњег овде учења издржавати, а уз ту изјаву мора бити и потврђење местне политичне власти, да су дотични доиста у стању обвезу своју испунити.

Приправници, који желе стипендије из народних фондова добити, нека молбенице тога ради са сведочбом о сиромаштву поднесу вис. Шк. Савету у Карловцима; а они, који желе платонеумске стипендије добити, нека тако исто инструиране молбенице поднесу платонеумском одбору у Сомбору.

На стипендије ове имају изгледа само они приправници и приправнице, који су примерног и похвалног владања и врло сиромашног стања, а при том се отлично или бар добро уче.

Стан и храна само се у приватним кућама са знањем и одобрењем управитељевим, или по препоруци овога, погодити може.

У Сомбору 1. Августа 1887.

Н. Ђ. Вукитевић,

србске учитељске школе сомборске управитељ.

Издаје и уређује: НИКОЛА Ђ. ВУКИТЕВИЋ.

Штампа Ф. Битерман.